

Cuvînt-înainte

Asemenea multora dintre dumneavoastră, am devorat și noi, *Codul lui da Vinci*. Ne-a amuzat, ne-a intrigat, ne-a enervat uneori. Nici nu bănuiam pe atunci, în dogoarea verii, cât de mult avea să ne preocupe. Apoi ne-am întors din vacanță.

La Paris, un prieten, care nu este deloc un zvînturatic, ne-a explicat cât se poate de serios că Biserica a ars mii de manuscrise incomode. „E adevărat ce spune Dan Brown“, a afirmat el. Un altul susținea că Leonardo da Vinci era cu siguranță sectant. O învățătoare, pe care o credeam rezonabilă, ne garanta la o cină că piramida de la Luvru are neîndoielnic un sens ascuns și chiar diabolic. Vecinul ei întărea, cu privire la Maria Magdalena: „Era amanta lui Isus. E absolut evident“. Un alt comesean era indignat că se terfelesc astfel evangheliile. Dar cu toții se întrebau dacă da Vinci era sau nu un alchimist* și un profanator de morminte. Dacă templierii* erau realmente niște eretici. Dacă a existat cu adevărat cultul Zeiței. *Codul lui da Vinci* făcea furori și, între timp, turiștii defilau prin fața *Mona Lisei* și a gnomonului din Biserica Saint-Sulpice.

Trebuie să ne înclinăm în fața evidenței: triumful *Codului lui da Vinci* nu este numai un fenomen de marketing. Acest thriller foarte reușit zdruncină convingerile a mii de cititori de toate vârstele, din toate mediile și din toate țările. Unii pot zîmbi ironic sau pot anula cu un gest plictisit teoriile pe care romanul le acreditează. Sau îi pot disprețui pe noii „converțiți“ pe care-i

seducere. Nu aceasta e intenția noastră. Noi am luat fenomenul da Vinci în serios. Acest *Harry Potter* pentru adulți ne plimbă prin labirintul miturilor și al enigmelor eterne. Vi s-a mai întâmplat vreodată pînă acum să vă puneți întrebări despre sensul sacralului în timp ce citiți un roman polițist de vacanță? *Codul lui da Vinci* stîrmește un dor de spiritualitate, curiozitatea de a ști mai multe despre fenomenul religios și despre lumea simbolurilor*. Răspunde nevoii noastre de mister.

Dar a lua *Codul lui da Vinci* în serios nu înseamnă a-i prelua tezele, îndeosebi pe cea a „marelui secret“, cu ochii închiși. Spunem „nu“ sarcasmelor. Însă „da“, analizei critice. Acest principiu a stat la baza anchetei noastre. Un prim rezultat a fost dosarul publicat în *Le Nouvel Observateur* la începutul lunii septembrie 2004. Cu acel prilej ne-am întîlnit: ziarista, Marie-France, voia să ia un interviu unui specialist al religiilor, Frédéric, pentru a-și definitiva ancheta.

După publicarea dosarului, reacțiile au fost multe și inflăcărute. Am fost contactați de presa străină, și în special americană, care s-au arătat uluite de precizia informațiilor aduse, îndeosebi în privința izvoarelor oculte ale *Codului lui da Vinci* și a faimoasei Priorii din Sion. Informații în mod straniu absente sau abia evocate, în cele vreo șaptesprezece cărți publicate deja în Statele Unite despre *Codul lui da Vinci!* Acestea erau, de fapt, fie lucrări teologice de apărare a Bisericii Catolice și se interesau prea puțin de chestiunile ezoterice* din *Codul lui da Vinci*, fie, dimpotrivă, cărți scrise de pasionați ai ezoterismului, care cădeau deseori în aceleași capcane ale romanului pe care încercau să le decrypteze! Una dintre aceste cărți, tradusă în franceză chiar la începutul toamnei, nu face decît să recicleze tezele romanului lui Brown într-o versiune pseudoștiințifică. Dan Brown este un romancier, el este liber să scrie ce vrea. Dar așa-zisii „decriptori“ intoxica mințile atunci cînd întrețin confuzia sub aparențele unei cunoașteri riguroase.

Încurajați de Susanna Lea, un agent literar internațional care activează în Paris și în New York, am hotărît, așadar, să aprofundăm

ancheta noastră și să facem din ea o carte. Ne-am deplasat în locurile intrigii, de la Luvru la castelul Villette, trecînd pe la Biserica Saint-Sulpice. I-am consultat pe cei mai mari specialiști în Leonardo da Vinci, în ezoterism sau în francmasonerie*. Am ținut seama de ultimele studii despre Maria Magdalena și de ultimele cercetări privind celibatul lui Isus. Problema sacralului feminin este pasionantă. Așa cum pasionante sînt și istoria începuturilor creștinismului și ale raporturilor sale cu păgînismul, saga Vaticanului sau rolul organizației Opus Dei, epopeea constructorilor de catedrale sau descoperirea *Manuscriselor de la Marea Moartă*. Nu este de mirare că Dan Brown a făcut din toate acestea un roman polițist. Realitatea care l-a inspirat este și mai fascinantă decît ficțiunea lui.

Am explorat, în fine, sursele ascunse și tulburătoare ale romanului. I-am descoperit pe protagoniștii unei povești incredibile. Și am descoperit lucruri pe care puțini le știu și pe care Dan Brown se ferește să le spună explicit: fabuloasa legendă a abatelui Saunière și a sătucului Rennes-le-Château, din sudul Franței, care alimentează *Codul lui da Vinci* de la început pînă la sfîrșit.

Pentru că intriga lui Dan Brown nu este exclusiv rodul imaginației sale. Și, pentru a o decipta, nu este de ajuns să facem o selecție între ceea ce e „adevărat“ și ceea ce e „fals“. Trebuie să explicăm de la ce izvoare s-a adăpat. La o primă vedere, într-adevăr, *Codul lui da Vinci* este un roman polițist pentru marele public, plin de întorsături imprevizibile de situație. În realitate, toate ingredientele pe care le folosește sînt codificate. Ele vin din nebuloasa ezoterică. Această planetă stranie unde găsim tot ce e mai bun și tot ce e mai rău. Societăți oculte*, francmasoni sau pseudofrancmasoni, rozicrucieni*, adepți ai mișcării New Age sau ai templierilor*, cabaliști*, numerologi. Mistici simpli sau iluminați rătăciți, spirite pure sau șarlatani, umaniști sau fanatici de extremă dreaptă. Am întîlnit în preajma *Codului lui da Vinci* poeți, antisemiți virulenți, erudiți, impostori. Și chiar un troțkist. Este de ajuns să știi toate astea pentru a gusta farmecul misterului păstrîndu-ți totodată ochii larg deschiși.

Intriga din *Codul lui da Vinci* se bazează pe lupta acerbă dintre două grupări: Opus Dei și Prioria din Sion. Prima, o mișcare catolică apropiată Vaticanului, caută prin orice mijloc să împiedice aflarea unui secret exploziv deținut de cea de-a doua. Cititorul descoperă progresiv că acest secret privește originile creștinismului: Biserica a încercat să ascundă căsătoria lui Isus cu Maria Magdalena și locul central pe care Maria îl deține în comunitatea creștină primitivă. Mai mult decât atât: soții au avut copii, și descendența lor constituie sursa genealogică a regilor merovingieni. Frumos subiect de roman, care stimulează imaginația și care, ca ficțiune, nu e cu nimic mai contestabil decât ciclopul întâlnit de Ulise sau minunile din Țara lui Alice.

Numai că, iată, există un schepsis. Dan Brown are grijă să-l prevină pe cititor, înainte de începerea romanului, că acesta se bazează pe o seamă de fapte reale. „Toate operele de artă, obiectele arhitecturale, documentele și ritualurile secrete menționate în această carte sînt reale.“ El susține totodată existența reală a celor două protagoniste ale romanului: Opus Dei și Prioria din Sion. Despre aceasta din urmă, autorul scrie: „societate secretă fondată în 1099 – este o organizație reală. În 1975, în cadrul Bibliotecii Naționale din Paris au fost descoperite o serie de suluri de pergament, denumite apoi *Les Dossiers Secrets*, în care erau menționate numele unor membri ai acestei organizații, printre care Sir Isaac Newton, Sandro Botticelli, Victor Hugo și Leonardo da Vinci.“ Ei, drăcie! Brown nu se mulțumește să scrie un formidabil roman de succes; el ne oferă o bombă mondială: toate aceste mari personaje ale istoriei ar fi fost la curent cu fabulosul mister. Iată cine dă autoritate de nedezmințit poveștii sale. Dar este oare așa? Prioria din Sion a existat în realitate? A fost ea întemeiată în secolul al XI-lea? Celebritățile numite mai sus au făcut oare parte din această societate secretă? S-au descoperit cu adevărat aceste faimoase *Dossiers*, și ce ascund ele? Cît de tentant este să verifici aceste afirmații! Așa se face că am pornit pe urmele Prioriei din Sion. Investigația noastră ne-a condus, din surpriză în surpriză, într-o lume reală de societăți secrete, de morți inexplicabile și de căutare a unor comori ascunse...

Într-un sat din sudul Franței...

Dragi cititori, nu vă vom dezvălui acum, dintr-un foc, rezultatele investigației noastre, oricît de edificatoare ar fi ele. Dumneavoastră care ați devorat *Codul lui da Vinci* știți prea bine că o doză de suspans nu răpește nimic din plăcerea lecturii. Ne vom apropia de miezul subiectului nostru luînd-o pe un drum oarecum ocolit.

Adevărata sursă de inspirație pentru *Codul lui da Vinci* este o legendă țesută în jurul unor fapte petrecute la sfîrșitul secolului al XIX-lea, într-un sat micuț din sudul Franței: Rennes-le-Château. Sătucul este agățat pe o colină, în valea rîului Aude, la 50 de kilometri sud de Carcassonne, în epicentrul istoric al epopeii catare*. Dan Brown nu menționează nicăieri în romanul său aceste evenimente. Sau, mai degrabă, nu o face *explicit*... pentru că referințele la Rennes-le-Château sînt codificate! Odată stabilită legătura între cele două povești, indiciile sar în ochi.

Romanul începe așa: „Muzeul Luvru, Paris. 22.46. Renumitul custode Jacques Saunière se împletici pe pardoseala Marii Galerie a muzeului“. Jacques Saunière va fi curînd ucis de călugărul fanatic, membru al congregației Opus Dei. Saunière, aflăm la sfîrșitul cărții, este Marele Maestru al Prioriei din Sion și ultimul deținător al secretului privind căsătoria lui Isus cu Maria Magdalena. Saunière este personajul cheie în *Codul lui da Vinci*. Este inutil să mai precizăm că nici un custode al Muzeului Luvru

nu poartă și nu a purtat vreodată acest nume. Saunière este primul indiciu lansat de Dan Brown pentru a ne pune pe urmele micuței localități Rennes-le-Château și ale misterioasei comori pe care ar fi descoperit-o acolo, în 1891, parohul acestor locuri, abatele Saunière. Cum această legendă destul de enigmatică este urzită din zone de umbră și elucubrații, vom folosi intenționat condiționalul atunci când faptele relatate nu se bazează pe vreun indiciu sau pe vreo mărturie istorică solidă.

Strania descoperire a unui paroh de țară

La 1 iunie 1885, un flăcău zdravăn de treizeci și trei de ani intră în biserica din Rennes-le-Château, patronată de Maria Magdalena, amănunt care nu le va scăpa celor care citesc *Codul lui da Vinci*. Parohul, Béranger Saunière, venit să-și ia în primire funcția, e îngrozit: acoperișul edificiului este găurit, vitraliile sînt sparte aproape în întregime. El are acum o singură obsesie: să restaureze biserica. Dar unde să găsească banii necesari? Comuna Rennes e săracă: 298 de locuitori, în majoritate țărani simpli. Născut într-o familie modestă, cu șapte copii, abatele Béranger Saunière nu are un sfânt. Leafa sa de preot este derizorie: șazeci și cinci de franci pe lună, care abia îi erau de ajuns cît să supraviețuiască. Patru luni mai tîrziu, cu prilejul alegerilor legislative, parohul își afirmă sus și tare convingerile regaliste: „Republicanii, iată diavolul cu care avem de luptat, care trebuie să îngenuncheze sub forța religiei și a celor botezați“, proferează el din amvon către enoriașii înmărmuriți. Sancțiunea statului, care asigură pe atunci remunerarea clericilor, nu se lasă așteptată. La 1 decembrie 1885, Ministerul Cultelor îl suspendă pentru șase luni pe abatele Saunière, pentru „tulburarea ordinii publice și pentru presiuni electorale“.

Abia reintegrat, în iulie 1886, parohul începe imediat costisitoarea restaurare a bisericii din Rennes-le-Château. Cu ce bani? În timpul suspendării sale, abatele a primit o sumă de 3 000 de franci (echivalentă cu salariul său pe trei ani), și nu de la oricine: de la contesa de Chambord, văduva austriacă a defunctului

pretendent la tronul Franței! Un „rege decăzut“, o biserică închinată Mariei Magdalena... Iată ceva care seamănă deja destul de mult cu unele ingrediente din *Codul lui da Vinci*.

Cum ar fi putut oare un modest paroh de țară să obțină o donație de la una dintre cele mai cunoscute aristocrate ale curților europene? Potrivit unor biografi ai abatelui Saunière, fratele mai mic al lui Béranger, pe nume Alfred, un iezuit destul de influent în mediile regaliste din regiune, a vorbit, poate, în anturajul contesei de Chambord, despre necazurile pe care le-a avut parohul în urma poziției lui vehement antirepublicane.

De altminteri, contesa cunoștea Rennes-le-Château, intrucît contele de Chambord avusese ca preceptor pe un anume Armand d'Hautpoul, descendent al familiei de nobili care trăia de secole la Rennes-le-Château. Astfel, totul devine limpede: contesa de Chambord i-ar fi mulțumit unui biet preot pentru zelul său regalist, oferindu-i posibilitatea de a restaura biserica unui sat ai cărui vechi seniori îi erau cunoscuți.

În căutarea manuscriselor pierdute

Oricare ar fi originea donației primite, cert este că abatele se înhamă la restaurarea edificiului. Foarte veche, biserica a fost oficial consacrată în 1059, dar se pare că datează din secolul al VIII-lea și, potrivit legendei, ar fi fost construită pentru a adăposti mormîntul Magdalei, soția lui Sigisbert al IV-lea, fiul lui Dagobert al II-lea... ultimul rege merovingian. Iată-ne ajunși la descendența neîntreruptă a Merovingienilor, descendenți direcți ai copiilor lui Isus și ai Mariei Magdalena, numită și Maria din Magdala... Nu s-a găsit niciodată vreo urmă a renumitului mormînt merovingian în biserica Rennes-le-Château. În schimb, este posibil ca satul să fi fost, în secolul al VI-lea, o fortăreață vizigotă: Redhae. Oricum, după unii autori, abatele ar fi făcut o descoperire senzațională în stîlpul altarului, care pare destul de vechi.

Acest stîlp sculptat ar fi fost scobit în interior. Nu este nimic ieșit din comun în asta, pentru că suportii de altar adăpostesc adesea

relicve. Deplasînd piatra altarului, Saunière ar fi descoperit această ascunzătoare, de unde ar fi scos trei ruloari din lemn în jurul cărora erau înfășurate niște pergamente. Stupefiat, parohul ar fi îndepărtat martorii, pentru a cerceta singur documentele. Nimeni nu avea să vadă vreodată aceste manuscrise... iar faimoșii martori nu mai sînt aici ca să ne spună dacă această legendă este adevărată!

Să intrăm în joc și să luăm povestea în serios. Din ce epocă erau pergamentele? În ce limbă erau scrise? Cine le ascunsese în stilpul altarului? Care era conținutul lor? Aceste întrebări nu și-au găsit încă răspunsul. Vom cerceta îndată diversele ipoteze. Și alte istorisiri contradictorii fac caz de descoperirea acestor pergamente – sau a altora – într-un balustru din lemn aflat în biserică, și care datează din timpul Renașterii.

Fapt e că această descoperire l-ar fi determinat pe abatele Saunière să-și concentreze căutările asupra unei dale aflate la piciorul altarului. Ajutat de doi zidari, el reușește să desprindă lespedea a cărei față ascunsă este sculptată. Ridicînd-o, descoperă... intrarea într-un cavou. În josul treptelor, cei trei oameni zăresc un vas de argilă (o *ola*, în dialectul martorilor) în care se află niște „obiecte strălucitoare“. Cum unul dintre zidari își manifestă curiozitatea în legătură cu conținutul oalei, parohul îi spune că este vorba, cu siguranță, de niște talismane de la Lourdes. Cînd bietul zidar îndrăznește să-i ceară cîteva, Saunière îi concediază imediat pe cei doi muncitori. Nici un alt martor nu va mai vedea vreodată conținutul acelei *ola*... Nu avem nici o certitudine privind veridicitatea acestei noi descoperiri... nu aflăm decît că a notat în carnetele sale, la data de 21 septembrie 1891: „Descoperirea unui mormînt“.

Din acest moment, Saunière începe o serie de săpături nocturne în cimitirul satului! Și o face însoțit doar de slujnica lui credincioasă, Marie Denarnaud, o tinăra care-i va deveni confidentă, moștenitoare – și poate chiar amantă. Ce caută acest paroh excentric? De bună seamă, nu să restaureze mormintele, așa cum afirmă el atunci cînd primarul și locuitorii comunei adresează prefectului, la 12 martie 1895, o petiție prin care cer și obțin oprirea săpăturilor în cimitir. Se știe astăzi că parohul era

interesat în mod special de mormîntul lui Marie de Nègres d'Ables, soția lui François d'Hautpoul, decedată în 1871. El s-a străduit de altminteri să răzuiască epitaful nobilei doamne, ca și cum ar fi dorit să înlătore orice indiciu care să conducă pe altcineva în afară de el către misterioasa comoară.

Cheltuielile suspecte ale lui Béranger Saunière

Zvonurile despre averea abatelui Saunière s-au amplificat începînd cu 1896, an în care el se lansează în lucrări costisitoare. Încredîncează decorarea bisericii casei Giscard, o prestigioasă manufactură din Toulouse, care execută timpanul, basoreliefurile, statuile și Drumul Crucii. Apoi cumpără, pe numele Mariei Denarnaud, numeroase terenuri și construiește o impunătoare vilă neorenascentistă, căreia-i anexează un turn destinat să găzduiască o bibliotecă. În cinstea patroanei bisericii, Maria Magdalena, Saunière numește vila Betania, și turnul, Magdala. Aici primește cu mare fast notabili ai regiunii și chiar, conform unor surse neverificabile, o seamă de personalități pariziene.

Cu ce bani duce o astfel de viață și finanțează lucrări care mobilizează arhitecți, maiștri, decoratori, artiști și numeroși lucrători vreme de zece ani? Abatele a murit la 22 ianuarie 1917, luînd secretul cu el într-un mormînt modest din parohia pe care a păstrat-o. În 1946, slujnica și moștenitoarea sa, Marie Denarnaud, vinde contra unei rențe viagere proprietățile lui Saunière către Noël Corbu, un negustor care-i devine prieten apropiat. Răpusă de o congestie cerebrală la 30 ianuarie 1953, credincioasa Marie pleacă fără a destăinui nimic din mister. Și din acest moment începe o nesfîrșită legendă.

Cu puțină vreme înainte de moartea sa, cînd Corbu întîmpina unele dificultăți materiale, Marie îi spusese: „Nu-ți mai face atîtea griji, dragul meu Noël, într-o zi îți voi spune un secret care va face din tine un om bogat, foarte bogat“. Bărbatului nu i-a trebuit mai mult pentru a începe să sape în toate direcțiile... cercetări care nu

au dus la nimic și vor sfârși prin a fi interzise în 1967. Dar, între timp, negustorul a născocit altceva pentru a face avere.

În 1955, Noël Corbu deschide un hotel-restaurant în vila Betania. Îi vine atunci strălucita idee de a atrage turiștii povestindu-le incredibilele aventuri ale parohului. Ticsită de invenții proprii, de exagerări și informații vagi, istorisirea lui Corbu, pe care o înregistrează pe magnetofon, așită curiozitatea oaspeților. Unul dintre ei, Albert Salamon, ziarist la *Dépêche du Midi*, marele cotidian din Toulouse, publică în ianuarie 1956 un reportaj intitulat: „Faimoasa descoperire a parohului miliardar din Rennes-le-Château“. Citim, printre altele: „Un locuitor din Carcassonne, contemporan al abatelui Saunière, afirma: «Am văzut într-o încăpere a palatului lăzi pline cu lingouri!»“ Cazul Rennes-le-Château devine de notorietate publică. Din acest moment, el nu va înceta să fascineze. Astăzi, aproape 50 000 de persoane, printre care mulți americani, vin în fiecare an în pelerinaj la Rennes. Câtunul îi atrage pe toți amatorii de mistere, radiesteziștii și ocultişții. Și, mai cu seamă, căutătorii de comori, care răscolesc ilegal pământul regiunii ani de zile sau dinamitează stîncile din jur (ceea ce l-a îndemnat pe prefectul din Aude să interzică folosirea explozibilului în departamentul său). Oare și Dan Brown a venit, la rîndul lui, să adulmece parfumul misterului acestor locuri?

Trafic de servicii religioase

Pînă acum au fost publicate în franceză peste două sute de cărți despre Rennes și abatele Saunière, și aproape tot atîtea în limba engleză. Să încercăm să rezumăm esențialul, croindu-ne drum printr-un noian de teorii confuze, de coroborări savant întretesute, de aserțiuni dogmatice total eronate... dar și de studii perfect argumentate.

Iată, de pildă, unul dintre ele, care înabușă din fașă misterul abatelui Saunière. Este teza raționalistă. Contează prea puțin documentele găsite (fie nu au existat niciodată, fie sînt de un slab

interes) și ceea ce conținea *ola* (probabil cîteva monede vechi): parohul a devenit bogat... făcînd trafic de servicii religioase. Despre ce este vorba? În virtutea unei vechi cutume, un preot catolic poate asocia un serviciu religios unui caz particular, cel mai adesea pentru odihna sufletului unui credincios defunct. El primește în schimb bani sau un dar în natură. Traficul apare cînd un preot aranjează să încaseze mai multe daruri decît numărul slujbelor celebrate. Saunière este oare un escroc? Monseniorul de Beauséjour, episcop de Carcassonne și, prin urmare, șeful ierarhic al parohului de Rennes, este convins de acest lucru. Numit în 1902 și alarmat de stilul de viață al abatelui, el îi cere socoteală lui Saunière... care este incapabil să furnizeze explicații coerente privind originea acestei înavuțiri subite. Ca urmare, prelatul decide să-l mute într-un alt sat. Tensiunea dintre episcop și parohul său va dura ani de zile. Saunière refuză să officieze în altă parohie. Este obligat să compară înaintea unui tribunal ecleziastic. Este condamnat în contumacie (el nu s-a prezentat), este suspendat din funcțiile sale sacerdotale și constrîns să ramburseze sumele vărsate pentru slujbele pe care nu le-a oficiat. El face apel și se vede condamnat a doua oară. Face recurs la Vatican, care nu se va pronunța asupra cazului. Abatele va muri fără să fi dat vreodată o explicație satisfăcătoare privind originea ciștigurilor sale. Teza traficului de servicii religioase se bazează pe documente, pe fapte verificabile. Astfel, istoricul René Descadeillas (*Mythologie du trésor de Rennes*, 1974), și apoi scriitorul Jean-Jacques Bedu (*Rennes-le-Château, autopsie d'un mythe*, 1990) au putut reconstitui, pornind de la numeroase documente originale, printre care propriile carnet de note ale abatelui, că el a scris la sute de misiuni catolice din toată lumea pentru a reclama plata unor servicii religioase. Ar fi încasat astfel între 1893 și 1915 sume acoperind peste 100 000 de mese... pe care, în mod evident, nu le-a putut rosti! Conform lui Bedu, acești bani constituie o mărturie evidentă pentru a ne face o idee despre lucrările efectuate și nivelul de viață al